

ZWROT ŚWIADCZENIA WPŁACONEGO NA RACHUNEK BANKOWY PO ŚMIERCI POSIADACZA

Return of the benefit paid to the bank account after the keeper's death

ABSTRACT

The goal of the article is to analyze the problem of returning payment of the benefit paid to a bank account after the death of the holder in the light of the Banking Law. Correct derivation of legal standards from the provisions of this act is fundamental to the correct application of the law. The article defines in a transparent manner obligation of the bank after the death of the account holder as well as the consequences of transferring funds to the account of the deceased.

The subject of the rights of the account holder in the form of instructions concerning the contribution in the event of death is also raised. In turn, the legal provisions and case of law analyzed in the article allow us to define the postulates concerning a number of legal consequences resulting from the death of the bank account holder.

Keywords: bank account, benefit return, bank obligations

1. UWAGI WSTĘPNE

Śmierć posiadacza rachunku bankowego pociąga za sobą szereg konsekwencji prawnych. Coraz częstszym punktem rozważań stała się problematyka zwrotu świadczenia wpłaconego na w/w rachunek po śmierci jego dysponenta. Zgodnie z art. 55 ust. 1 pr. bank. wynika, że w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej bank jest obowiązany wypłacić z tych rachunków kwotę równą wpłatom na rachunki dokonanych przez organ wypłacający świadczenie z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego albo uposażenie w stanie spoczynku, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunku¹. Wymieniona kwota winna być wskazana we wniosku organu wypłacającego to świadczenie lub uposażenie. Z kolei wniosek ten powinien zostać skierowany do banku wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat².

Zakresem niniejszej pracy objęte są ocena i analiza obowiązków banku po śmierci posiadacza rachunku, a także skutki przekazania środków na rachunek zmarłego. Poruszone zostanie również zagadnienie uprawnień posiadacza rachunku w postaci dyspozycji wkładem na wypadek śmierci. Z kolei celem rzeczowej pracy jest wskazanie, iż śmierć posiadacza rachunku bankowego jest prawnie uregulowana, a skutki, które pociąga za sobą to zdarzenie, mogą przynieść

wielowymiarowe konsekwencje. Warto również nadmienić, że problematyka świadczeń wpłaconych na rachunek bankowy po śmierci jego posiadacza jest i pozostanie niezwykle aktualna z uwagi na to, że może dotyczyć każdego, bez względu na grupę wiekową, płeć i inne uwarunkowania. Ponadto, zważywszy należy że ustawa – Prawo bankowe jest podstawowym aktem prawnym regulującym funkcjonowanie banków komercyjnych, tzn. banków, które na zasadach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności bankowej, świadczą usługi dla klientów indywidualnych i instytucjonalnych. Przywołana ustawa reguluje zasady prowadzenia działalności bankowej we wszystkich jej aspektach - od etapu tworzenia, funkcjonowania, do zakończenia działalności, nie ma jednak charakteru kompleksowej regulacji tej części systemu bankowego, która obejmuje banki komercyjne.

2. OBOWIĄZKI BANKU

Kompleksowe odniesienie się do tematu świadczeń wpłaconych na rachunek bankowy po śmierci posiadacza wymaga przedstawienia istoty obowiązków banku. Zgodnie z tym, rachunek bankowy prowadzony jest przez bank na podstawie umowy rachunku bankowego. Zgodnie z art. 725 k.c., poprzez umowę rachunku bankowego bank zobowiązany jest względem posiadacza rachunku do przechowywania środków pieniężnych oraz do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych³. Zgodnie z art. 50 pr. bank., posiadacz rachunku bankowego swobodnie dysponuje środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunku. Jednakże

1 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 1896 ze zm.), dalej jako: „pr. bank.”

2 https://www.eporady24.pl/smierc_posiadacza_rachunku_oszczednosciowego,artykuly,5,21,154.html (6.05.2020 r.).

3 Zob. art. 725 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145, 1495), dalej jako: „k.c.”

w umowie mogą być zawarte postanowienia ograniczające swobodę dysponowania wyżej wymienionymi środkami. Bank winien więc realizować zlecenia posiadacza rachunku bankowego, które związane są z dysponowaniem środkami zgromadzonymi na tym rachunku. W przypadku śmierci posiadacza takiego konta bankowego pojawia się problem, co należy zrobić ze świadczeniami, które zostały wpłacone na konto po jego śmierci.

Analiza art. 55 ust. 1 pr. bank. wskazuje, że obowiązek wypłaty przez bank kwoty, która równa się wpłatom na rachunki dokonanych przez organ wypłacający świadczenie z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego albo uposażenie w stanie spoczynku, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunku, wskazaną we wniosku organu wypłacającego to świadczenie lub uposażenie, skierowanym do banku wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat⁴. Regulacja ta umożliwia wypłatę z rachunku zmarłego kwot, które wpłynęły na ten rachunek z tytułu świadczenia z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego albo uposażenia w stanie spoczynku⁵. Dotyczy to środków, które nie przysługiwały zmarłemu posiadaczowi za okres po śmierci. Do ich odbioru uprawniony jest podmiot wpłacający, a zwrotu dokonuje się na wniosek zakładu ubezpieczeń społecznych.

Mając na względzie powyższe, istnieją od tej reguły pewne odstępstwa. Bank nie jest zobowiązany do zwrotu tych kwot, jeżeli przed otrzymaniem wniosku dokonał wypłaty opisanych kwot osobom uprawnionym. Zgodnie z art. 55. ust. 4. bank nie ponosi odpowiedzialności za szkody, które wynikły z czynności wskazanych w poprzednich ustępach. Ustawa przenosi odpowiedzialność w tym zakresie na organ wypłacający świadczenie lub uposażenie, który wystąpił z wnioskiem.

Jeżeli jednak doszło do wypłaty środków z rachunku bankowego zmarłego posiadacza za pomocą karty płatniczej, nie zwalnia banku od obowiązku zwrotu organowi rentowemu kwoty przekazanej na ten rachunek bankowy⁶. Jest to pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w 2009 roku. Zdaniem sądu, można zwolnić banku z obowiązku zwrotu kwoty, o której mowa w art. 55 ust. 1 pkt 2 pr. bank., jeżeli zgodnie z ust. 3. analizowanego artykułu, zostaną spełnione łącznie obie przesłanki. Jedną z nich jest to, że bank dokonał wypłat środków z rachunku osobom do tego uprawnionym, przed wpływieniem wniosku od organu rentowego. Kolejna przesłanka stanowi, iż w terminie trzydziestu dni od otrzymania wniosku od organu wypłacającego, poinformuje organ o wypłacie środków osobom uprawnionym wraz z ich wskazaniem. Według Sądu Najwyższego, bank można więc zwolnić z obowiązku zwrotu nienależnych kwot tylko w przypadku, gdy obie przesłanki zostaną spełnione kumulatywnie. Sąd zaznaczył również, że śmierć świadczeniobiorcy powoduje ustanie prawa do świadczeń, co oznacza, że świadczenie wypłacane po tym zdarzeniu, staje się świadczeniem nienależnym.

3. ZWROT ŚWIADCZENIA

Jako przykład powyższych rozważań może posłużyć sprawa między Bankiem [...] przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o zwrot nienależnie wypłaconego świadczenia, z dnia 15 lutego 2019 r., o sygnaturze III AUa 700/17. [...] Bank (...) S.A. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 sierpnia 2016 r. zobowiązującej do zwrotu świadczenia za luty 2016 r. w kwocie 977,76 zł, przekazanej na rachunek bankowy za miesiąc po śmierci świadczeniobiorcy P. C., który zmarł 29 stycznia 2016 r. Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

W przedstawionej sytuacji podstawę obowiązku banku do zwrotu świadczeń na rzecz organu rentowego stanowi art. 55 ust. 1 pkt 2 Prawa bankowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych: „ustawa – Prawo bankowe, poza art. 55, nie zawiera przepisu umożliwiającego bankowi dokonywanie zwrotów dokonanych przelewów. Zgodnie z art. 143 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1572 ze zm.), zlecenie płatnicze uznaje się za wykonane na rzecz właściwego odbiorcy, jeżeli zostało wykonane zgodnie z informacjami, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 1 lub w art. 27 pkt 2 lit. b, a w przypadku wskazania w treści zlecenia płatniczego unikatowego identyfikatora - jeżeli zostało wykonane zgodnie z tym unikatowym identyfikatorem bez względu na dostarczone przez użytkownika inne informacje dodatkowe. Przy wykonaniu transakcji płatniczych z wykorzystaniem rachunku bankowego unikatowym identyfikatorem jest numer rachunku bankowego, chyba że strony uzgodnią w umowie ramowej inny unikatowy identyfikator (art. 143 ust. 3 ustawy o usługach płatniczych)⁷. W sprawie przekazana przez organ rentowy kwota świadczenia została zaksięgowana zgodnie z dyspozycją w tym zakresie, w związku z czym Bank, bez podstawy prawnej, nie ma prawa bez dyspozycji osób uprawnionych wykonać operacji zwrotu świadczenia⁸. Ponadto, w omawianym przypadku, kwota renty z tytułu niezdolności do pracy zmarłego świadczeniobiorcy została wpłacona na rachunek [...], przeznaczony do rozliczeń wynikających z prowadzenia działalności gospodarczej. Wobec powyższego, jeżeli świadczenie rentowe wpłynęło na rachunek zmarłego świadczeniobiorcy, który nie jest objęty zakresem działania art. 55 ust. 1 pr. bank., to brak jest podstaw prawnych do wydania decyzji obciążającej Bank obowiązkiem zwrotu tego świadczenia.

4. ZWROT ŚWIADCZENIA A USTAWA Z DNIA 17 GRUDNIA 1998 R. O EMERYTURACH I RENTACH Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Za przykład innych konsekwencji śmierci posiadacza rachunku bankowego, aniżeli zwrot świadczenia wpłaconego na wskazany na rachunek, może posłużyć sprawa mię-

4 <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19971400939/U/D19970939Lj.pdf> (06.05.2020 r.).

5 G. Sikorski, *Prawo bankowe. Komentarz* 2015 art. 55.

6 Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 6 maja 2009 r. II UZP 2/09.

7 Zob. art. 143 ust. 3 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 794, 1639).

8 Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lutego 2019 r. o sygn. akt III AUa 700/17.

dzy Zakładem Ubezpieczeń Oddział w K. a Bankiem [...] S.A. o sygn. akt III AUa 746/16, w której decyzją z dnia 21 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. zobowiązał Bank [...] S. A. w G. do zwrotu nienależnie wypłaconych świadczeń za okres od dnia 1 do 30 czerwca 2015 r. w łącznej kwocie 1.417,90 zł z tytułu emerytury wypłaconej bezpodstawnie Z. M. Sąd Apelacyjny w Gdańsku uznał, iż w myśl art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568)⁹, osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Według ww. ustawy za nienależnie pobrane świadczenia w uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Dodatkowo są to świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia. Z kolei ust. 5 tego przepisu wskazuje, iż kwoty nienależnie pobranych świadczeń w związku z osiągnięciem przychodów, o których mowa w art. 104 ust. 1, podlegają zwrotowi za okres nie dłuższy niż 1 rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym wydano decyzję o rozliczeniu świadczenia, jeżeli osoba pobierająca to świadczenie powiadomiła organ rentowy o osiągnięciu przychodu, w pozostałych zaś przypadkach – za okres nie dłuższy niż 3 lata kalendarzowe poprzedzające rok wydania tej decyzji¹⁰.

Z dyspozycji art. 138 ustawy emerytalnej wynika zaś, iż podmiot prowadzący rachunek płatniczy oraz banki spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa prowadzące rachunek inny niż płatniczy, a także wydawca instrumentu płatniczego są obowiązani zwrócić Zakładowi kwoty świadczeń przekazane na ten rachunek albo instrumentu płatniczy, za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy. W ocenie Sądu oznacza to, iż na banku lub spółdzielczej kasie oszczędnościowo – kredytowej ciąży powinność zwrotu świadczenia pobranego nienależnie, za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, a wypłaconego przez organ rentowy na rachunek bankowy świadczeniobiorcy prowadzony indywidualnie dla niego. Wskazany obowiązek, wynikający z niniejszej regulacji, ma na celu umożliwienie organowi rentowemu odzyskanie świadczeń, które bez jego winy zostały wypłacone, pomimo ustania do nich prawa, a nie ma podstaw, aby uznać, że pobrała je jakakolwiek osoba, która zobowiązana byłaby do ich zwrotu w myśl zasad wynikających z art. 138 ustawy emerytalnej¹¹. Co istotne, wskazany w art. 138a w/w ustawy obowiązek zwrotu przez bank Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych kwot świadczeń przekazywanych

na rachunek w banku za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, nie obejmuje wpłat na rachunek wspólny.

Z kolei w orzecznictwie sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż art. 138a ustawy emerytalnej stanowi jedynie podstawę do wydania przez organ rentowy, w przypadku odmowy dobrowolnej wpłaty przez bank, decyzji obciążającej bank zwrotem świadczenia wypłaconego na rachunek bankowy po śmierci jego posiadacza oraz otwiera drogę postępowania egzekucyjnego w administracji¹².

Rachunki, takie jak oszczędnościowy, oszczędnościowo-rozliczeniowy i terminowej lokaty oszczędnościowej mają szczególny charakter i wiążą się z nimi określone instytucje wskazane w ustawie pr. bank.¹³, które nie występują w przypadku innych rachunków wymienionych w art. 49 ust. 1 ustawy pr. bank. Wskazać w tym miejscu należy dyspozycje wkładem na wypadek śmierci, zawartą w art. 56 w/w ustawy, która to instytucja ma znaczenie dla interpretacji art. 55 ust. 3 w związku z art. 55 ust. 1 pkt 2 ustawy pr. bank. Bezsporne jest w niniejszej sprawie, że na rachunek bankowy Sezam Menadżer udostępniony ubezpieczeniowej przez bank w ramach Umowy kompleksowej pakietu [...] z dnia 21 czerwca 2005 r. jako przedsiębiorcy prowadzącemu działalność gospodarczą, wpłynęła kwota 1.417,90 zł tytułem emerytury za okres 1 - 30 czerwca 2015 r. Świadczenie emerytalne było wobec tego przekazane bezpodstawnie na rachunek bieżący zmarłej, przez organ rentowy, ponieważ podstawa tego świadczenia odpadła wobec zaistnienia okoliczności uzasadniającej ustanie tego prawa. Stanowi o tym art. 101 pkt 2 ustawy emerytalnej. W związku z powyższym, Z. M. nie nabyła prawa do wypłaty świadczenia za czerwiec 2015 r.

5. DYSPOZYCJA NA WYPADEK ŚMIERCI

Poza wypłatą sumy poniesionych kosztów pogrzebu, o czym stanowi art. 55 ust. 1 pkt 1 oraz kwoty narzecz organu rentowego, istnieje inna możliwość dokonania wypłaty z rachunku bankowego po śmierci jego posiadacza. Jest to dyspozycja na wypadek śmierci, zwana również zapisem bankowym, uregulowana w art. 56 ustawy pr. bank. Zgodnie z nim, posiadacz rachunku bankowego może pisemnie polecić bankowi dokonanie po swojej śmierci, wypłaty z rachunku określonej kwoty pieniężnej wskazanym osobom¹⁴. Dyspozycja ta jest jednostronnym oświadczeniem woli posiadacza rachunku bankowego, mogąca zostać dokonana na rzecz małżonka, wstępnych, zstępnych lub rodzeństwa i odwołana w dowolnym czasie przez posiadacza rachunku. Uprawniony musi pozostać przy życiu w chwili śmierci posiadacza rachunku. Jak się uważa, może nim także być dziecko poczę-

9 Zob. art. 138 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568), dalej jako: „ustawa emerytalna”.

10 Zob. art. 143 ust. 5 Ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (Dz. U. z 2020 r. poz. 794, 1639).

11 Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2006 r., o sygn. akt II UZP 7/06.

12 Uchwała Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 7/06; z dnia 6 maja 2009 r., II UZP 2/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r., (I UK 327/11).

13 Zob. art. 53-56, art. 58 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. pr. bank. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357, z 2020 r. poz. 284, 288, 321).

14 Zob. art. 56 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. pr. bank. (Dz. U. z 2019 r. poz. 2357, z 2020 r. poz. 284, 288, 321).

te, pod warunkiem, że urodzi się żywe¹⁵. Zgodnie z ust. 2 maksymalna kwota, która może zostać wypłacona nie może być wyższa niż dwudziestokrotne przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku, ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za ostatni miesiąc przed śmiercią posiadacza rachunku. Ilość wskazanych beneficjentów może być dowolna. W momencie wydania zastrzeżenia świadczenia na rzecz wskazanych osób, nie jest konieczne aby w chwili jego dokonania na rachunku znajdowała się określona kwota. Wysokość środków na rachunku bankowym może swobodnie ulegać zmianom, nie ma w tym zakresie ograniczeń wymuszających zachowanie przez posiadacza rachunku całej zastrzeżonej kwoty¹⁶. Kwoty wypłacone poprzez dyspozycję na wypadek śmierci posiadacza nie wchodzi w skład spadku po zmarłym posiadaczu. Oznacza to, że osoba wskazana przez posiadacza ma możliwość dysponowania środkami mu przyznanymi bezpośrednio po śmierci posiadacza rachunku, bez konieczności stwierdzenia praw do spadku przez sąd. Opisana dyspozycja wkładem na wypadek śmierci, jak podkreśla prof. dr hab. Hanna Gronkiewicz - Waltz, w drodze ostrożnej analogii, można stosować do niej przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące testamentu¹⁷.

6. UWAGI KOŃCOWE

Podsumowując powyższe rozważania, można bowiem dostrzec, iż śmierć posiadacza rachunku bankowego pociąga za sobą szereg konsekwencji prawnych. Ustawodawca obciąża banki szeregiem obowiązków związanych ze śmiercią posiadacza rachunku bankowego, zobowiązuje do wypłaty środków z rachunku zmarłego na pokrycie kosztów pogrzebu, o czym świadczy art. 55 ust. 1 pkt 1, czy zwrotu nienależnych świadczeń. Sam posiadacz rachunku może zlecić bankowi dokonanie wypłat z rachunku, dokonując dyspozycji na wypadek śmierci. Zauważyć należy, iż ustawodawstwo odmiennie reguluje sytuację, w której zmarły posiadał rachunek wspólny. Śmierć posiadacza skutkuje również prawami

i obowiązkami wobec jego spadkobierców. Obecny stan prawny odpowiednio reguluje kwestie dotyczące śmierci posiadacza rachunku bankowego i skutków, jakie pociąga za sobą to zdarzenie. Należy jednak zauważyć, że w ustawodawstwie brakuje regulacji dotyczących sytuacji, co dzieje się ze wspólnym rachunkiem bankowym po śmierci jednego z współposiadaczy. Ani Kodeks cywilny, ani ustawa Prawo Bankowe nie regulują opisanej kwestii jednoznacznie, pozostawiając w tym temacie lukę. *De lege ferenda* zastosowanie instytucji dyspozycji wkładem na wypadek śmierci powinno być jednak ograniczone. Do rozważenia jest przyjęcie rozwiązania przewidującego, iż suma wkładu wchodziłaby w skład spadku, lecz w łatwiejszy sposób mogłaby być podjęta przez jego beneficjentów¹⁸.

BIBLIOGRAFIA

1. Gronkiewicz-Waltz H., *Prawo bankowe. Komentarz* 2013, art. 56.
2. Osajda K., *Prawo bankowe. Komentarz fragment: Tom IV B. Prawo i postępowanie spadkowe*. 2018.
3. Sikorski G., *Prawo bankowe. Komentarz* 2015 art. 55, 56.
4. Uchwała Sądu Najwyższego – Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 6 maja 2009 r. II UZP 2/09.
5. Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 lutego 2019 r. o sygn. akt III AUa 700/17.
6. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2006 r., o sygn. akt II UZP 7/06.
7. Uchwała Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 7/06; z dnia 6 maja 2009 r., II UZP 2/09.
8. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r., (I UK 327/11).
9. Uchwała Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2006 r., II UZP 7/06; z dnia 6 maja 2009 r., II UZP 2/09; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r., (I UK 327/11).

15 G. Sikorski, *Prawo bankowe. Komentarz* 2015 art. 56.

16 H. Gronkiewicz-Waltz *Prawo bankowe. Komentarz* 2013, art. 56.

17 H. Gronkiewicz-Waltz *Prawo bankowe. Komentarz* 2013, art. 56.

18 K. Osajda, *Prawo bankowe. Komentarz fragment: Tom IV B. Prawo i postępowanie spadkowe. Komentarz* 2018, art. 56.